

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова
Кафедра медицини катастроф та військової медицини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
(навчальної) роботи
проф. Ю.Й. Гумінський
«31» 08 2020 р.

«ПОГОДЖУЮ»

Завідувач кафедри медицини
катастроф та військової медицини
доц М.В. Матвійчук
«27» 08 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

кваліфікації освітньої «Магістр медицини», «Магістр педіатрії»
кваліфікації професійної «Лікар»

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 222 «Медицина», 228 «Педіатрія»

1. Анотація курсу:

Семестр – 4

Обсяг модуля: загальна кількість годин – 30, із них практичних занять – 16, самостійна робота – 14, кредитів ЄКТС – 1,0

Програма дисципліни «Цивільний захист» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України підготовки спеціаліста галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» кваліфікації освітньої «Магістр медицини», «Магістр педіатрії», кваліфікації професійної «Лікар», «Лікар-педіатр» від 26.07.2016, наказу МОН України №943 від 16.10.2009 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»; Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 683 від 05.06.2013 зі змінами «Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації»; Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України 15.04.2014.

Програма навчальної дисципліни «Цивільний захист» узгоджена з вимогами Законів України «Про правові засади цивільного захисту» (2004 р.), «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» (2000 р.), наказу МОН України від 17 січня 2002 р. № 27 «Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Освіта і наука України» Єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру» та інших законодавчих та нормативних документів, що визначають порядок і обсяги підготовки студентів та населення України до дій в умовах загрози і виникнення надзвичайних ситуацій.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-трансферною системою. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними модулю (залікового кредиту).

Програма дисципліни структурована в один модуль. Кредитно-трансферна система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є практичні заняття, самостійна робота студентів.

Практичні заняття є видом навчальних занять, на яких викладач проводить із студентами детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести, розв'язування ситуаційних задач, тренінгами. к.

Підсумковий контроль (залік) засвоєння модулю проводиться після його завершення. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні.

2. Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Передреквізити (Prerequisite) – базові знання з анатомії людини, нормальної фізіології, біологічної фізики та хімії, основ гігієни та екології та інтегрується з цими

дисциплінами.

Постреквізити (Postrequisite) – закладає основи знання щодо правильних і чітких дій лікаря у складних умовах надзвичайної ситуації, закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з клінічних і гігієнічних дисциплін таких дисциплін як епідеміологія, гігієна, екстрена та невідкладна медична допомога, передбачає інтеграцію з цими дисциплінами.

3. Мета курсу: засвоїти принципи і способи захисту, організації та планування медичного і фармацевтичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу.

4. Результати навчання дисципліни:

знати:

- завдання та організаційну структуру цивільної оборони України;
- характеристику осередків зараження та ураження, які виникають у надзвичайних умовах мирного та воєнного часу;
- способи і засоби захисту населення і територій від уражаючих факторів
- аварій, катастроф, стихійних лих, великих пожеж і сучасної зброї масового ураження;
- порядок дій формувань ЦО і населення в умовах надзвичайних ситуацій;
- призначення приладів радіаційної, хімічної розвідки і дозиметричного контролю та порядок роботи з ними;
- методику прогнозування можливої радіаційної, хімічної, біологічної, інженерної та пожежної обстановки, яка може виникнути внаслідок НС;
- основи стійкості роботи об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях;
- основи організації проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках зараження і ураження.

вміти:

- прогнозувати можливість виникнення та масштаби надзвичайних ситуацій;
- оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку та обстановку, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- практично здійснювати заходи щодо захисту населення від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих та у разі застосування сучасної зброї;
- оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях і визначати необхідні заходи щодо її підвищення;
- організовувати взаємодію з відповідними державними органами та структурами для забезпечення зовнішнього захисту;
- забезпечувати підготовку формувань та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах господарювання;
- проводити економічні розрахунки пов'язані, із втратами від надзвичайних ситуацій.

здатен продемонструвати: знання і практичні навички з дисципліни

самостійно вирішувати: складні ситуаційні задачі за умов реального часу та нести відповідальність за прийняте рішення.

5. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ
Тематика практичних занять
Тематика практических занятий
Subjects of practical employment

№	<p style="text-align: center;">Назва теми практичного заняття Название темы практического занятия The name of a theme of practical employment</p>	<p style="text-align: center;">Годин Часов Hours</p>
1	<p>Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні / Нормативно-правовые основы гражданской защиты в Украине / Normative and legal bases of civil protection in Ukraine. Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work Міжнародне гуманітарне право і його роль у збереженні життя і здоров'я постраждалого населення. Держава як гарант безпеки людей за умов НС. Державна політика у сфері забезпечення безпеки і захисту людей при НС. Конституція України про захист життя, здоров'я і безпеку людини. Закони України, інші нормативно-правові документи про захист населення від НС. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій від НС техногенного і природного характеру, структура та режими її діяльності. Мета, завдання, принципи цивільного захисту населення і територій. Сили і засоби цивільного захисту.</p> <p>Международное гуманитарное право и его роль в сохранении жизни и здоровья пострадавшего населения. Государство как гарант безопасности людей в условиях ЧС. Государственная политика в сфере обеспечения безопасности и защиты людей при ЧС. Конституция Украины о защите жизни, здоровья и безопасности человека. Законы Украины, другие нормативно-правовые документы о защите населения от ЧС. Единая государственная система гражданской защиты населения и территорий от ЧС техногенного и природного характера, структура и режимы ее деятельности. Цель, задачи, принципы гражданской защиты населения и территорий. Силы и средства защиты.</p> <p>International humanitarian law and its role in preserving the lives and health of the affected population. The state as a guarantor of human security in emergency situations. State policy in the field of security and protection of people during emergencies. Constitution of Ukraine on protection of life, health and safety of a person. Laws of Ukraine, other legal documents on protection of the population from emergencies.</p>	2
	<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work Міжнародне гуманітарне право і його роль у збереженні життя і здоров'я постраждалого населення. Держава як гарант безпеки людей за умов НС. Державна політика у сфері забезпечення безпеки і захисту людей при НС. Конституція України про захист життя, здоров'я і безпеку людини. Закони України, інші нормативно-правові документи про захист населення від НС. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій від НС техногенного і природного характеру, структура та режими її діяльності. Мета, завдання, принципи цивільного захисту населення і територій. Сили і засоби цивільного захисту.</p> <p>Международное гуманитарное право и его роль в сохранении жизни и здоровья пострадавшего населения. Государство как гарант безопасности людей в условиях ЧС. Государственная политика в сфере обеспечения безопасности и защиты людей при ЧС. Конституция Украины о защите</p>	4

	<p>жизни, здоровья и безопасности человека. Законы Украины, другие нормативно-правовые документы о защите населения от ЧС. Единая государственная система гражданской защиты населения и территорий от ЧС техногенного и природного характера, структура и режимы ее деятельности. Цель, задачи, принципы гражданской защиты населения и территорий. Силы и средства защиты.</p> <p>International humanitarian law and its role in preserving the lives and health of the affected population. The state as a guarantor of human security in emergency situations. State policy in the field of security and protection of people during emergencies. Constitution of Ukraine on protection of life, health and safety of a person. Laws of Ukraine, other legal documents on protection of the population from emergencies.</p>	
2	<p>Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій / Защита населения и территорий от чрезвычайных ситуаций / Protection of Population and Territories against Emergency Situations Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Поняття про надзвичайні ситуації (НС). Класифікація та основні причини виникнення НС в Україні. Медико-санітарні наслідки стихійних лих і техногенних катастроф. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру та їх наслідки.</p> <p>Прогнозування виникнення та наслідків НС на окремій території. Основи оцінки обстановки в надзвичайних ситуаціях. Організація оповіщення про виникнення або загрозу НС. Сигнали оповіщення та зміст інформації для населення у разі виникнення або загрози виникнення НС у мирний і воєнний час. Дії населення за сигналами оповіщення. Завдання спостереження і контролю в різних режимах функціонування єдиної системи захисту. Об'єкти, сили і засоби спостереження і контролю.</p> <p>Засоби колективного захисту, їх призначення та класифікація. Найпростіші укриття, їх захисні властивості, обладнання та порядок використання. Герметичні укриття: призначення, можливості щодо захисту. Правила перебування у захисних спорудах. Поняття про евакуацію та розосередження. Принципи і способи здійснення евакуації населення. Підготовка та проведення евакуації населення з небезпечних районів. Розміщення евакуйованого населення у безпечних районах. Медичне забезпечення евакуації та розосередження населення. Евакуаційні заходи, організація і планування евакуаційних заходів, особливості евакуаційних заходів у випадку аварій, катастроф і стихійних лих. Заходи інженерного, екологічного, радіаційного і хімічного захисту території України. Прогнозування виникнення НС на окремій території. Основні заходи безаварійного функціонування потенційно небезпечних об'єктів, створення комплексних систем захисту населених пунктів і об'єктів від НС.</p> <p>Понятие о чрезвычайных ситуациях (ЧС). Классификация и основные причины возникновения ЧС в Украине. Медико-санитарные последствия стихийных бедствий и техногенных катастроф. Чрезвычайные ситуации социально-политического характера и их последствия. Прогнозирование возникновения и последствий ЧС на отдельной территории. Основы оценки обстановки в чрезвычайных ситуациях. Организация оповещения о возникновении или угрозе ЧС. Сигналы оповещения и содержание информации для населения в случае возникновения или угрозы возникновения ЧС в мирное и военное время. Действия населения по</p>	6

<p>сигналам оповещения. Задача наблюдения и контроля в различных режимах функционирования единой системы защиты. Объекты, силы и средства наблюдения и контроля. Средства коллективной защиты, их назначение и классификация. Простейшие укрытия, их защитные свойства, оборудование и порядок использования. Герметичные укрытия: назначение, возможности защиты. Правила пребывания в защитных сооружениях. Понятие об эвакуации и рассредоточения. Принципы и способы осуществления эвакуации населения. Подготовка и проведение эвакуации населения из опасных районов. Размещение эвакуированного населения в безопасных районах. Медицинское обеспечение эвакуации и рассредоточения населения. Эвакуационные мероприятия, организация и планирование эвакуационных мероприятий, особенности эвакуационных мероприятий в случае аварий, катастроф и стихийных бедствий. Мероприятия инженерного, экологического, радиационного и химического защиты территории Украины. Прогнозирование возникновения ЧС на отдельной территории. Основные мероприятия безаварийного функционирования потенциально опасных объектов, создание комплексных систем защиты населенных пунктов и объектов от ЧС.</p> <p>The concept of emergencies. Classification and main causes of emergencies in Ukraine. Medical and sanitary consequences of natural disasters and technological disaster. Socio-political emergencies and their consequences. Forecasting the occurrence and consequences of emergencies in a separate area. Basics of assessing the situation in emergencies. Organization of notification of the occurrence or threat of an emergency. Alert signals and content of information for the population in case of occurrence or threat of emergency in peacetime and wartime. Actions of the population on alert signals. Tasks of observation and control in different modes of operation of a single protection system. Objects, forces and means of observation and control. Means of collective protection, their purpose and classification. The simplest shelters, their protective properties, equipment and order of use. Hermetic shelters: purpose, possibilities for protection. Rules of stay in protective constructions. The concept of evacuation and dispersal. Principles and methods of evacuation of the population. Preparation and evacuation of the population from dangerous areas. Placement of evacuees in safe areas. Medical support of evacuation and dispersal of the population. Evacuation measures, organization and planning of evacuation measures, features of evacuation measures in case of accidents, catastrophes and natural disasters. Measures of engineering, ecological, radiation and chemical protection of the territory of Ukraine. Forecasting the occurrence of emergencies in a separate area. The main measures of trouble-free operation of potentially dangerous objects, creation of complex systems of protection of settlements and objects against emergency situations.</p>	
<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Поняття про надзвичайні ситуації (НС). Класифікація та основні причини виникнення НС в Україні. Медико-санітарні наслідки стихійних лих і техногенних катастроф. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру та їх наслідки.</p> <p>Прогнозування виникнення та наслідків НС на окремій території. Основи оцінки обстановки в надзвичайних ситуаціях. Організація оповіщення про виникнення або загрозу НС. Сигнали оповіщення та зміст інформації для населення у разі виникнення або загрози виникнення НС у мирний і</p>	4

воєнний час. Дії населення за сигналами оповіщення. Завдання спостереження і контролю в різних режимах функціонування єдиної системи захисту. Об'єкти, сили і засоби спостереження і контролю.

Засоби колективного захисту, їх призначення та класифікація. Найпростіші укриття, їх захисні властивості, обладнання та порядок використання. Герметичні укриття: призначення, можливості щодо захисту. Правила перебування у захисних спорудах. Поняття про евакуацію та розосередження. Принципи і способи здійснення евакуації населення. Підготовка та проведення евакуації населення з небезпечних районів. Розміщення евакуйованого населення у безпечних районах. Медичне забезпечення евакуації та розосередження населення. Евакуаційні заходи, організація і планування евакуаційних заходів, особливості евакуаційних заходів у випадку аварій, катастроф і стихійних лих. Заходи інженерного, екологічного, радіаційного і хімічного захисту території України. Прогнозування виникнення НС на окремій території. Основні заходи безаварійного функціонування потенційно небезпечних об'єктів, створення комплексних систем захисту населених пунктів і об'єктів від НС.

Понятие о чрезвычайных ситуациях (ЧС). Классификация и основные причины возникновения ЧС в Украине. Медико-санитарные последствия стихийных бедствий и техногенных катастроф. Чрезвычайные ситуации социально-политического характера и их последствия. Прогнозирование возникновения и последствий ЧС на отдельной территории. Основы оценки обстановки в чрезвычайных ситуациях. Организация оповещения о возникновении или угрозе ЧС. Сигналы оповещения и содержание информации для населения в случае возникновения или угрозы возникновения ЧС в мирное и военное время. Действия населения по сигналам оповещения. Задача наблюдения и контроля в различных режимах функционирования единой системы защиты. Объекты, силы и средства наблюдения и контроля. Средства коллективной защиты, их назначение и классификация. Простейшие укрытия, их защитные свойства, оборудование и порядок использования. Герметичные укрытия: назначение, возможности защиты. Правила пребывания в защитных сооружениях. Понятие об эвакуации и рассредоточения. Принципы и способы осуществления эвакуации населения. Подготовка и проведение эвакуации населения из опасных районов. Размещение эвакуированного населения в безопасных районах. Медицинское обеспечение эвакуации и рассредоточения населения. Эвакуационные мероприятия, организация и планирование эвакуационных мероприятий, особенности эвакуационных мероприятий в случае аварий, катастроф и стихийных бедствий. Мероприятия инженерного, экологического, радиационного и химического защиты территории Украины. Прогнозирование возникновения ЧС на отдельной территории. Основные мероприятия безаварийного функционирования потенциально опасных объектов, создание комплексных систем защиты населенных пунктов и объектов от ЧС.

The concept of emergencies. Classification and main causes of emergencies in Ukraine. Medical and sanitary consequences of natural disasters and technological disaster. Socio-political emergencies and their consequences.

Forecasting the occurrence and consequences of emergencies in a separate area. Basics of assessing the situation in emergencies. Organization of notification of the occurrence or threat of an emergency. Alert signals and content of

	<p>information for the population in case of occurrence or threat of emergency in peacetime and wartime. Actions of the population on alert signals. Tasks of observation and control in different modes of operation of a single protection system. Objects, forces and means of observation and control. Means of collective protection, their purpose and classification. The simplest shelters, their protective properties, equipment and order of use. Hermetic shelters: purpose, possibilities for protection. Rules of stay in protective constructions. The concept of evacuation and dispersal. Principles and methods of evacuation of the population. Preparation and evacuation of the population from dangerous areas. Placement of evacuees in safe areas. Medical support of evacuation and dispersal of the population. Evacuation measures, organization and planning of evacuation measures, features of evacuation measures in case of accidents, catastrophes and natural disasters. Measures of engineering, ecological, radiation and chemical protection of the territory of Ukraine. Forecasting the occurrence of emergencies in a separate area. The main measures of trouble-free operation of potentially dangerous objects, creation of complex systems of protection of settlements and objects against emergency situations.</p>	
3	<p>Медичний, біологічний і психологічний захист населення / Медицинская, биологическая и психологическая защита населения / Medical, biological and psychological protection of the population. Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work Основи планування і застосування медичних сил і засобів на випадок НС. Застосування профілактичних медичних препаратів, проведення необхідних гігієнічних та інших заходів. Характеристика осередку біологічного зараження. Поняття про карантин та обсервацію. Здійснення заходів екстреної і специфічної профілактики. Протиепідемічний режим. Планування діяльності, сили і засоби підрозділів психологічного забезпечення. Своєчасне застосування психопрофілактичних методів. Використання сучасних технологій психологічного впливу для нейтралізації негативного впливу на населення за умов НС. Санітарна обробка персоналу, її види. Заходи санітарної обробки та порядок їх проведення. Застосування засобів індивідуального захисту населення, класифікація. Засоби захисту органів дихання, класифікація. Особливості захисту органів дихання у дітей. Засоби захисту шкіри. Засоби медичного захисту, класифікація та порядок застосування. Основи планирования и применения медицинских сил и средств на случай ЧС. Применение профилактических медицинских препаратов, проведения необходимых гигиенических и других мероприятий. Характеристика очага биологического заражения. Понятие о карантине и обсерваций. Осуществление мероприятий экстренной и специфической профилактики. Противоэпидемический режим. Планирование деятельности, силы и средства подразделений психологического обеспечения. Своевременное применение психопрофилактических методов. Использование современных технологий психологического воздействия для нейтрализации негативного воздействия на население в условиях ЧС. Санитарная обработка персонала, ее виды. Мероприятия санитарной обработки и порядок их проведения.</p>	4

<p>Применение средств индивидуальной защиты населения, классификация. Средства защиты органов дыхания, классификация. Особенности защиты органов дыхания у детей. Средства защиты кожи. Средства медицинской защиты, классификация и порядок использования.</p> <p>Fundamentals of planning and application of medical forces and means in case of emergency. The use of preventive drugs, carrying out the necessary hygienic and other measures.</p> <p>Characteristics of the center of biological infection. The concept of quarantine and observation. Implementation of emergency and specific prevention measures. Anti-epidemic regime.</p> <p>Activity planning, forces and means of psychological support units. Timely use of psychoprophylactic methods. The use of modern technologies of psychological influence to neutralize the negative impact on the population in emergencies.</p> <p>Sanitary treatment of personnel, its types. Sanitation measures and the procedure for their realization.</p> <p>Application of personal protective equipment, classification. Respiratory protection, classification. Features of respiratory protection in children. Skin protection. Means of medical protection, classification and application procedure.</p>	
<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Основи планування і застосування медичних сил і засобів на випадок НС. Застосування профілактичних медичних препаратів, проведення необхідних гігієнічних та інших заходів.</p> <p>Характеристика осередку біологічного зараження. Поняття про карантин та обсервацію. Здійснення заходів екстреної і специфічної профілактики. Протиепідемічний режим.</p> <p>Планування діяльності, сили і засоби підрозділів психологічного забезпечення. Своєчасне застосування психопрофілактичних методів. Використання сучасних технологій психологічного впливу для нейтралізації негативного впливу на населення за умов НС.</p> <p>Санітарна обробка персоналу, її види. Заходи санітарної обробки та порядок їх проведення.</p> <p>Застосування засобів індивідуального захисту населення, класифікація. Засоби захисту органів дихання, класифікація. Особливості захисту органів дихання у дітей. Засоби захисту шкіри. Засоби медичного захисту, класифікація та порядок застосування.</p> <p>Основы планирования и применения медицинских сил и средств на случай ЧС. Применение профилактических медицинских препаратов, проведения необходимых гигиенических и других мероприятий.</p> <p>Характеристика очага биологического заражения. Понятие о карантине и обсерваций. Осуществление мероприятий экстренной и специфической профилактики. Противоэпидемический режим.</p> <p>Планирование деятельности, силы и средства подразделений психологического обеспечения. Своевременное применение психопрофилактических методов. Использование современных технологий психологического воздействия для нейтрализации негативного воздействия на население в условиях ЧС.</p> <p>Санитарная обработка персонала, ее виды. Мероприятия санитарной обработки и порядок их проведения.</p> <p>Применение средств индивидуальной защиты населения, классификация.</p>	4

	<p>Средства защиты органов дыхания, классификация. Особенности защиты органов дыхания у детей. Средства защиты кожи. Средства медицинской защиты, классификация и порядок использования.</p> <p>Fundamentals of planning and application of medical forces and means in case of emergency. The use of preventive drugs, carrying out the necessary hygienic and other measures.</p> <p>Characteristics of the center of biological infection. The concept of quarantine and observation. Implementation of emergency and specific prevention measures. Anti-epidemic regime.</p> <p>Activity planning, forces and means of psychological support units. Timely use of psychoprophylactic methods. The use of modern technologies of psychological influence to neutralize the negative impact on the population in emergencies.</p> <p>Sanitary treatment of personnel, its types. Sanitation measures and the procedure for their realization.</p> <p>Application of personal protective equipment, classification. Respiratory protection, classification. Features of respiratory protection in children. Skin protection. Means of medical protection, classification and application procedure.</p>	
4	<p>4 Основи проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Організація цивільного захисту лікувального закладу / Основы проведения спасательных и других неотложных работ. Организация гражданской защиты лечебного учреждения / Basics of rescue and other urgent work. Organization of civil defense of the medical institution.</p> <p>Аудиторна робота / Аудиторная работа/ Classroom work</p> <p>Мета, види і обсяги рятувальних та інших невідкладних робіт, сили і засоби їх ведення в районах стихійного лиха, аварії та осередку ураження. Завдання і зміст рятувальних та невідкладних аварійно-рятувальних робіт. Заходи безпеки та медичне забезпечення. Організація навчання населення основним правилам захисту і навичкам надання першої медичної допомоги. Стійкість роботи лікувального закладу у НС, основні елементи. Планування заходів цивільного захисту на об'єктах господарської діяльності. Оцінка стійкості роботи лікувального закладу, основні напрями і необхідні заходи для її підвищення. Медико-технічне забезпечення стійкої роботи лікувальної установи у НС.</p> <p>Формування цивільного захисту лікувального закладу, їх призначення, застосування та дії за сигналами оповіщення. Система екстреної евакуації. Організація евакуації лікувальної установи. Організація медичного забезпечення нетранспортабельних хворих.</p> <p>Цель, виды и объемы спасательных и других неотложных работ, силы и средства их ведения в районах стихийного бедствия, аварии и очага поражения. Задачи и содержание спасательных и неотложных аварийно-спасательных работ. Меры безопасности и медицинское обеспечение. Организация обучения населения основным правилам защиты и навыкам оказания первой медицинской помощи. Устойчивость работы лечебного учреждения в ЧС, основные элементы. Планирование мероприятий гражданской защиты на объектах хозяйственной деятельности. Оценка устойчивости работы лечебного учреждения, основные направления и необходимые меры для ее повышения. Медико-техническое обеспечение устойчивой работы лечебного учреждения в ЧС.</p> <p>Формирование гражданской защиты лечебного учреждения, их назначение,</p>	4

<p>применение и действия по сигналам оповещения. Система экстренной эвакуации. Организация эвакуации лечебное учреждение. Организация медицинского обеспечения нетранспортабельных больных.</p> <p>The purpose, types and scope of rescue and other urgent work, forces and means of their conduct in areas of natural disaster, accident and lesion. Tasks and content of rescue and emergency rescue operations. Safety measures and medical care. Organization of training of the population in the basic rules of protection and skills of first aid. Sustainability of the medical institution in emergencies, the main elements. Planning of civil protection measures at the objects of economic activity. Assessment of the sustainability of the medical institution, the main directions and necessary measures to improve it. Medical and technical support of stable operation of the medical institution in emergency situations.</p> <p>Formation of civil defense of a medical institution, their purpose, application and action on alert signals. Emergency evacuation system. Organization of evacuation of a medical institution. Organization of medical support for non-transportable patients.</p>	
<p>Самостійна робота / Самостоятельная работа / Home work</p> <p>Мета, види і обсяги рятувальних та інших невідкладних робіт, сили і засоби їх ведення в районах стихійного лиха, аварії та осередку ураження. Завдання і зміст рятувальних та невідкладних аварійно-рятувальних робіт. Заходи безпеки та медичне забезпечення. Організація навчання населення основним правилам захисту і навичкам надання першої медичної допомоги. Стійкість роботи лікувального закладу у НС, основні елементи. Планування заходів цивільного захисту на об'єктах господарської діяльності. Оцінка стійкості роботи лікувального закладу, основні напрями і необхідні заходи для її підвищення. Медико-технічне забезпечення стійкої роботи лікувальної установи у НС.</p> <p>Формування цивільного захисту лікувального закладу, їх призначення, застосування та дії за сигналами оповіщення. Система екстреної евакуації. Організація евакуації лікувальної установи. Організація медичного забезпечення нетранспортабельних хворих.</p> <p>Цель, виды и объемы спасательных и других неотложных работ, силы и средства их ведения в районах стихийного бедствия, аварии и очага поражения. Задачи и содержание спасательных и неотложных аварийно-спасательных работ. Меры безопасности и медицинское обеспечение. Организация обучения населения основным правилам защиты и навыкам оказания первой медицинской помощи. Устойчивость работы лечебного учреждения в ЧС, основные элементы. Планирование мероприятий гражданской защиты на объектах хозяйственной деятельности. Оценка устойчивости работы лечебного учреждения, основные направления и необходимые меры для ее повышения. Медико-техническое обеспечение устойчивой работы лечебного учреждения в ЧС.</p> <p>Формирование гражданской защиты лечебного учреждения, их назначение, применение и действия по сигналам оповещения. Система экстренной эвакуации. Организация эвакуации лечебное учреждение. Организация медицинского обеспечения нетранспортабельных больных.</p> <p>The purpose, types and scope of rescue and other urgent work, forces and means of their conduct in areas of natural disaster, accident and lesion. Tasks and content of rescue and emergency rescue operations. Safety measures and medical care. Organization of training of the population in the basic rules of protection and</p>	2

skills of first aid.Sustainability of the medical institution in emergencies, the main elements. Planning of civil protection measures at the objects of economic activity. Assessment of the sustainability of the medical institution, the main directions and necessary measures to improve it. Medical and technical support of stable operation of the medical institution in emergency situations. Formation of civil defense of a medical institution, their purpose, application and action on alert signals. Emergency evacuation system. Organization of evacuation of a medical institution. Organization of medical support for non-transportable patients.	
Аудиторна робота / аудиторная работа/ Classroom work	16
Самостійна робота / Самостоятельная работа / Independent work	14
• Всього. • Всего. • At all.	30

Перелік тем для самостійної роботи студентів 2-х курсів при вивченні дисципліни «Цивільний захист»

Назва теми	Кількість годин
Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні / Нормативно-правовые основы гражданской защиты в Украине / Normative and legal bases of civil protection in Ukraine.	4
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій / Защита населения и территорий от чрезвычайных ситуаций / Protection of Population and Territories against Emergency Situations	4
Медичний, біологічний і психологічний захист населення / Медицинская, биологическая и психологическая защита населения / Medical, biological and psychological protection of the population.	4
Основи проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Організація цивільного захисту лікувального закладу / Основы проведения спасательных и других неотложных работ. Организация гражданской защиты лечебного учреждения / Basics of rescue and other urgent work. Organization of civil defense of the medical institution.	2
Всього	14

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ - ЗАЛІКУ з дисципліни “ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ”

Кінцевим контролем знань студентів з дисципліни “Цивільний захист” є виявлення їх на підсумковому занятті з усього розділу програми .

1.Женевська конвенція (1949 р.) та Додаткові протоколи до неї (1977 р.). Основні положення.

2.Міжнародне гуманітарне право і його роль у збереженні життя і здоров'я постраждалого населення.

3.Держава як гарант безпеки людей за умов НС. Державна політика у сфері забезпечення безпеки і захисту людей при НС.

4.Конституція України про захист життя, здоров'я і безпеку людини. Закони України, інші нормативно-правові документи про захист населення від НС.

5.Єдина державна система цивільного захисту населення і територій від НС техногенного і природного характеру, структура та режими її діяльності.

6.Мета, завдання, принципи цивільного захисту населення і територій. Сили і засоби цивільного захисту.

7. Поняття про надзвичайні ситуації (НС). Класифікація та основні причини виникнення НС в Україні.

8. Медико-санітарні наслідки стихійних лих і техногенних катастроф.

9. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру та їх наслідки.

10. Прогнозування виникнення та наслідків НС на окремій території.

11. Основи оцінки обстановки в надзвичайних ситуаціях

12. Організація оповіщення про виникнення або загрозу НС. Сигнали оповіщення та зміст інформації для населення у разі виникнення або загрози виникнення НС у мирний і воєнний час. Дії населення за сигналами оповіщення.

13. Завдання спостереження і контролю в різних режимах функціонування єдиної системи захисту. Об'єкти, сили і засоби спостереження і контролю.

14. Засоби колективного захисту, їх призначення та класифікація.

15. Найпростіші укриття, їх захисні властивості, обладнання та порядок використання.

16. Герметичні укриття: призначення, можливості щодо захисту. Правила перебування у захисних спорудах.

17. Поняття про евакуацію та розосередження. Принципи і способи здійснення евакуації населення.

18. Підготовка та проведення евакуації населення з небезпечних районів. Розміщення евакуйованого населення у безпечних районах. Медичне забезпечення евакуації та розосередження населення.

19. Евакуаційні заходи, організація і планування евакуаційних заходів, особливості евакуаційних заходів у випадку аварій, катастроф і стихійних лих.

20. Заходи інженерного, екологічного, радіаційного і хімічного захисту території України.

21. Прогнозування виникнення НС на окремій території.

22. Основні заходи безаварійного функціонування потенційно небезпечних об'єктів, створення комплексних систем захисту населених пунктів і об'єктів від НС.

23. Основи планування і застосування медичних сил і засобів на випадок НС.

24. Застосування профілактичних медичних препаратів, проведення необхідних гігієнічних та інших заходів.

25. Характеристика осередку біологічного зараження.

26. Поняття про карантин та обсервацію.

27. Здійснення заходів екстреної і специфічної профілактики. Протиепідемічних режим.

28. Планування діяльності, сили і засоби підрозділів психологічного забезпечення.

29. Своєчасне застосування психопрофілактичних методів.

30. Використання сучасних технологій психологічного впливу для нейтралізації негативного впливу на населення за умов НС.

31. Санітарна обробка персоналу, її види. Заходи санітарної обробки та порядок їх проведення.

32. Застосування засобів індивідуального захисту населення, класифікація.

33. Засоби захисту органів дихання, класифікація. Особливості захисту органів дихання у дітей.

34. Засоби захисту шкіри.

35. Засоби медичного захисту, класифікація та порядок застосування.
36. Мета, види і обсяги рятувальних та інших невідкладних робіт, сили і засоби їх ведення в районах стихійного лиха, аварії та осередку ураження.
37. Завдання і зміст рятувальних та невідкладних аварійно-рятувальних робіт. Заходи безпеки та медичне забезпечення.
38. Організація навчання населення основним правилам захисту і навичкам надання першої медичної допомоги.
39. Стійкість роботи лікувального закладу у НС, основні елементи.
40. Планування заходів цивільного захисту на об'єктах господарської діяльності.
41. Оцінка стійкості роботи лікувального закладу, основні напрями і необхідні заходи для її підвищення.
42. Медико-технічне забезпечення стійкої роботи лікувальної установи у НС.
43. Формування цивільного захисту лікувального закладу, їх призначення, застосування та дії за сигналами оповіщення.
44. Система екстреної евакуації. Організація евакуації лікувальної установи.
45. Організація медичного забезпечення нетранспортувальних хворих.

Перечень вопросов для итогового контроля - зачёта по дисциплине "Гражданская защита"

1. Женевская конвенция (1949) и Дополнительные протоколы к ней (1977 г.). Основные положения.
2. Международное гуманитарное право и его роль в сохранении жизни и здоровья пострадавшего населения.
3. Государство как гарант безопасности людей в условиях ЧС. Государственная политика в сфере обеспечения безопасности и защиты людей при ЧС.
4. Конституция Украины о защите жизни, здоровья и безопасности человека. Законы Украины, другие нормативно-правовые документы о защите населения от ЧС.
5. Единая государственная система гражданской защиты населения и территорий от ЧС техногенного и природного характера, структура и режимы ее деятельности.
6. Цель, задачи, принципы гражданской защиты населения и территорий. Силы и средства защиты.
7. Понятие о чрезвычайных ситуациях (ЧС). Классификация и основные причины возникновения ЧС в Украине.
8. Медико-санитарные последствия стихийных бедствий и техногенных катастроф.
9. Чрезвычайные ситуации социально-политического характера и их последствия.
10. Прогнозирование возникновения и последствий ЧС на отдельной территории.
11. Основы оценки обстановки в чрезвычайных ситуациях.
12. Организация оповещения о возникновении или угрозе ЧС. Сигналы оповещения и содержание информации для населения в случае возникновения или угрозы возникновения ЧС в мирное и военное время. Действия населения по сигналам оповещения.
13. Задачи наблюдения и контроля в различных режимах функционирования единой системы защиты. Объекты, силы и средства наблюдения и контроля.
14. Средства коллективной защиты, их назначение и классификация.

15. Простейшие укрытия, их защитные свойства, оборудование и порядок использования.

16. Герметичные укрытия: назначение, возможности защиты. Правила пребывания в защитных сооружениях.

17. Понятие об эвакуации и рассредоточения. Принципы и способы осуществления эвакуации населения.

18. Подготовка и проведение эвакуации населения из опасных районов. Размещение эвакуированного населения в безопасных районах. Медицинское обеспечение эвакуации и рассредоточения населения.

19. Эвакуационные мероприятия, организация и планирование эвакуационных мероприятий, особенности эвакуационных мероприятий в случае аварий, катастроф и стихийных бедствий.

20. Мероприятия инженерного, экологического, радиационного и химического защиты территории Украины.

21. Прогнозирование возникновения ЧС на отдельной территории.

22. Основные мероприятия безаварийного функционирования потенциально опасных объектов, создание комплексных систем защиты населенных пунктов и объектов от ЧС.

23. Основы планирования и применения медицинских сил и средств на случай ЧС.

24. Применение профилактических медицинских препаратов, проведения необходимых гигиенических и других мероприятий.

25. Характеристика очага биологического заражения.

26. Понятие о карантине и обсерваций.

27. Осуществление мероприятий экстренной и специфической профилактики. Противоэпидемический режим.

28. Планирование деятельности, силы и средства подразделений психологического обеспечения.

29. Своевременное применение психопрофилактических методов.

30. Использование современных технологий психологического воздействия для нейтрализации негативного воздействия на население в условиях ЧС.

31. Санитарная обработка персонала, ее виды. Мероприятия санитарной обработки и порядок их проведения.

32. Применение средств индивидуальной защиты населения, классификация.

33. Средства защиты органов дыхания, классификация. Особенности защиты органов дыхания у детей.

34. Средства защиты кожи.

35. Средства медицинской защиты, классификация и порядок использования.

36. Цель, виды и объемы спасательных и других неотложных работ, силы и средства их ведения в районах стихийного бедствия, аварии и очага поражения.

37. Задачи и содержание спасательных и неотложных аварийно-спасательных работ. Меры безопасности и медицинское обеспечение.

38. Организация обучения населения основным правилам защиты и навыкам оказания первой медицинской помощи.

39. Устойчивость работы лечебного учреждения в ЧС, основные элементы.

40. Планирование мероприятий гражданской защиты на объектах хозяйственной деятельности.

41. Оценка устойчивости работы лечебного учреждения, основные направления и необходимые меры для ее повышения.

42. Медико-техническое обеспечение устойчивой работы лечебного учреждения в ЧС.

43. Формирование гражданской защиты лечебного учреждения, их назначение, применение и действия по сигналам оповещения.

44. Система экстренной эвакуации. Организация эвакуации лечебное учреждение.

45. Организация медицинского обеспечения нетранспортабельных больных

LIST OF QUESTIONS FOR FINAL CONTROL - CREDIT in the discipline "CIVIL PROTECTION"

1. Geneva Convention (1949r.) and Additional Protocols (1977). Guideline.
2. International humanitarian law and its role in preserving the lives and health of the affected population.
3. The state as a guarantor of human security in emergencies. State policy in the field of security and protection of people during emergencies.
4. The Constitution of Ukraine on the protection of human life, health and safety. Laws of Ukraine, other legal documents on protection of the population from emergencies.
5. The unified state system of civil protection of the population and territories from emergencies of man-caused and natural nature, structure and modes of its activity.
6. Purpose, tasks, principles of civil protection of the population and territories. Forces and means of civil protection.
7. The concept of emergencies. Classification and main causes of emergencies in Ukraine.
8. Medical and health consequences of natural and man-made disasters.
9. Emergencies of socio-political nature and their consequences.
10. Forecasting the occurrence and consequences of emergencies in a separate area.
11. Basics of assessing the ambience in emergencies.
12. Organization of notification of the occurrence or threat of an emergency. Alert signals and content of information for the population in case of occurrence or threat of emergency in peacetime and wartime. Actions of the population on alert signals.
13. Tasks of observation and control in different modes of operation of a single protection system. Objects, forces and means of observation and control.
14. Collective protection , their classification and assignment.
15. The simplest shelters, their protective properties, equipment and use.
16. Hermetic shelters: purpose, possibilities for protection. Rules of stay in protective structures.
17. The concept of evacuation and dispersal. Principles and methods of evacuation of the population.
18. Preparation and evacuation of the population from dangerous areas. Placement of evacuees in safe areas. Medical support of evacuation and dispersal of the population.
19. Evacuation measures, organization and planning of evacuation measures, features of evacuation measures in case of accidents, catastrophes and natural disasters.
20. Measures of engineering, ecological, radiation and chemical protection of the territory of Ukraine.
21. Forecasting the occurrence of emergencies in a separate area.
22. The main measures of trouble-free operation of potentially dangerous objects, creation complex systems protection of settlements and objects from emergency situations.
23. Basics of planning and use of medical forces and means in case of emergencies.
24. The use of preventive drugs, carrying out the necessary hygienic and other measures.

25. Characteristics of the center of biological infection.
26. Quarantine and observation definition.
27. Implementation of emergency and specific prevention measures. Anti-epidemic regime.
28. Planning activities, forces and means of psychological support units.
29. Timely use of psychoprophylactic methods.
30. The use of modern technologies of psychological influence to neutralize the negative impact on the population during the emergencies.
31. . Sanitary treatment of personnel, its types. Sanitation measures and the procedure for their implementation.
32. The use of personal protective equipment, classification.
33. Respiratory protection, classification. Features of respiratory protection in children.
34. Skin protection.
35. Means of medical protection, classification and application.
36. Purpose, types and scope of rescue and other urgent work, forces and means of their conduct in areas of natural disaster, accident and lesion.
37. Objectives and content of rescue and emergency rescue operations. Safety measures and medical care.
38. Organization of training of the population in the basic rules of protection and skills of first aid.
39. Sustainability of the medical institution in Emergencies, the main elements.
40. Planning of measures of civil protection on objects of economic activity.
41. Assessment of the sustainability of the medical institution, the main directions and necessary measures to improve it.
42. Medical and technical support of stable work of a medical institution in an emergency.
43. Formation of civil defense of a medical institution, their purpose, application and action on alert signals.
44. Emergency evacuation system. Organization of evacuation of a medical institution.
45. Organization of medical care for non-transportable patients.
- 6. Види навчальних занять:** практичне заняття, самостійна робота.
- 7. Форма навчання:** денна.
- 8. Методи навчання:** словесний, пояснювально-демонстраційний.
- 9. Методи контролю:** усний, письмовий, тестовий, демонстрація практичних навичок.
- 10. Форми підсумкового контролю:** підсумковий контроль - залік.
- 11. Засоби діагностики успішності навчання:** питання для поточного контролю, ситуаційні задачі, тести.
- 12. Мова навчання:** українська, російська, англійська.

13. Система оцінювання успішності студентів
Система оценки успеваемости студентов
Value system of student's academic performance

Тема / Тема / Topic	Максимальна кількість балів / Максимальное количество баллов / Maximum of scores
Змістовий модуль / Содержательный модуль / Intensional module	200
Індивідуальна робота / Индивидуальная работа / Individual task	-
Всього / Всего / General	200

Формою підсумкового контролю є залік. Максимальна кількість балів (200), яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні курсу, або дисципліни вираховується шляхом додавання всіх поточних оцінок і ділення цієї суми на кількість занять. Отримана середня оцінка за поточну успішність перераховується в бали згідно шкали перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (200 балів) для дисциплін, що закінчуються заліком, прийнятої рішенням Вченої ради ВНМУ протокол №2 від 28.09.10 року.

Оцінювання знань з дисципліни проводять з урахуванням відповідних шкал:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,9	E	задовільно	-
120-140,99	E	-	зараховано
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни (FX) студент має право повторно її скласти: один раз кафедральній комісії за участю завідувача кафедри, останній раз – комісії за участю завідувача кафедри та представника деканату.

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни в межах (F) студент зобов'язаний повторно її вивчити. Рішення приймається керівництвом ВНМУ ім. М.І. Пирогова відповідно до нормативних документів, затверджених у встановленому порядку.

14. Політика курсу

- Політика курсу здійснюється згідно Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII; Статуту ВНМУ ім. М.І. Пирогова, Правил внутрішнього розпорядку ВНМУ, Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова, Кодексу академічної доброчесності, Положення безпеки про порядок проведення навчання і перевірки знань.

15. Перелік навчально-методичної літератури

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.
2. Наказ МНС України від 23.02.2004 N 89 «Про затвердження Інструкції з організації психологічного забезпечення службової діяльності аварійно-рятувальних служб».
3. Наказ МНС України від «27» лютого 2008 р. № 148 «Про створення позаштатних мобільних груп екстреної психологічної допомоги МНС».

4. Міжнародне гуманітарне право Кочін І.В., / Під ред. Базова В.П. – К.: «Варта», 2000. – 176 с.
5. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб. – К.: Вид-во «Бланк-Прес», 2014. – 210 с.
6. Олійник П.В. Цивільний захист: підручник для студентів вищих мед.навч.закладів / П.В.Олійник, С.Т.Омельчук, В.В.Чапликта ін.// Вінниця: Нова книга, 2013.- 350 с.
7. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк.- Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2010. – 417 с.
8. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – 3-ге вид., стереотипне – К.: Знання, 2013 р – 487 с.
9. - Цивільна оборона України: Навч. Посіб. / Бедрій Я.І., Івах Р.М., Рошин В.О., Ємкало В.М. – К.: Кондор, 2011. – 358 с.

13. Інформаційні ресурси

- Заходи безпеки особового складу формувань цивільної оборони при проведенні аварійно-рятувальних робіт в осередках ураження і зонах зараження внаслідок надзвичайної ситуації. – Режим доступу: <http://g-o/org.ua/article/a-11-2/html/>
- Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
- Сайт Міністерства оборони України: Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>.
- Сайт курсу медицини катастроф та безпеки життєдіяльності – emergency.vnmu.edu.ua
- Сайт бібліотеки – library.vsmu.edu.ua

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри медицини катастроф та військової медицини ВНМУ ім. М.І. Пирогова Протокол № 11 від 22 серпня 2020 року

Завідувач кафедри

доц. М.В. Матвійчук

Викладач відповідальний
за дисципліну

доц. Н.Д. Корольова

електронна адреса кафедри: emergency@vnmu.edu.ua